

Naar det ærebe Medlem kom tilbage til Underviisningen i Lydst i Skolerne som Noget, der skulde have saa stor Vægt, saa siger jeg: det er en legemlig og ingen aandelig Sag; man tager saa hyppig feil af det Aandelige og det Legemlige; man iklæder Et eller Andet visse bestemte Former, og saa siger man, at det er aandeligt; men det Aandelige ligger fuldstændigt over det og hænger ikke paa denne Maade sammen dermed. Den hele Underviisning, som gives, staaer ikke i umiddelbar Forbindelse med den aandelige Udvikling, men staaer kun i middelbar Forbindelse dermed; dens Hovedvæsen er, at den er et Slags aandelig Gymnastik, der kan danstyes paa meget forskellige Liner. Det skal slet ikke falde mig ind at forsvare det Ene eller det Andet, hvad Underviisningen angaaer, men jeg skal kun gjøre de Herrer opmærksomme paa, at de i deres Drømme om at forsvare det Aandelige i Almindelighed binde sig til ganske legemlige Gjenstande, om hvilke de for Diebliffet have faaet den Idee — jeg vil kalde det Fordom — at de ere mere aandelige end andre. Jeg skal ikke gaae videre, efterat jeg har hørt, at den ærebe Kultusminister holder for, at det er rettest, at Forslaget ikke fremmes. Jeg skulde ogsaa ønske, at den ærebe Forslagsstiller bringer det til ikke at gaae videre, ved at han tager det tilbage. Hvis han ikke gjør det, saa seer jeg mig i den Nødvendighed at maatte følge den Anviisning, der er given af den ærebe Minister, nemlig strax at stemme imod det. Jeg er overbeviist om, at der ikke i dette Forslag ligger noget sundt Præg af aandeligt Liv, men at det er lutter legemlige Ting, hvorom her handles, Examiner, Rettigheder til at studere, Ret til Stipendier under visse Betingelser osv. osv. — det er Altsammen materielle Gjenstande — der er Intet gjort væsentligt i det Aandeliges Tjeneste.

Rofod: Det er blot det, jeg vil gjøre Indsigelse imod, at jeg skulde have besludt det ærebe Medlem, der nu gaaer ud (Eschering), for at have modfat sig den aandelige Frihed. Ungenkunde, det er en Misforstaaelse. Han er imidlertid i denne Sag ikke god at stikke Ord med, da han med en Slags Behændighed, vil jeg kalde det, forvejler aandelige og legemlige

Ting, og kalder det, som vi Andre kalde aandeligt, kun legemligt, men sin egen Materialisme Aandelighed. Det er saaledes væsentligt for mig at ordstifte med ham, fordi vi have et meget forskjelligt Sprog at udtrykke os paa. Jeg vil blot spørge det ærebe Medlem, om han nogenstunde har været med til at hde Understøttelse s. Ex. til det høiere Folke-skolevæsen? Nei, efter det Kjendskab, jeg har til ham, saa har han altid trukket paa Skulderen deraf og kun lempet sig lidt efter den herskende Stemning derom. Og havde det ikke været hans meget gode Venner, der kjæmpede for Sagen, saa havde han sikkert sat sig imod den; det er alene Hensynet til Personer, der have haaret denne Sag, som har afholdt ham fra at vise sig som dens Modstander. En anden Gjenstand, der her er bragt frem engang, var en Forespørgsel til Underviisningsministeren om at lægge vort Modersmaals Grundprog til Grund for Sprogunderviisningen i vore lærde Skoler; ogsaa denne Sag behandlede han paa en temmelig affeierende Maade. Han anerkjender saaledes heller ikke, hvilken Betydning det danske Sprogs Studium har paa Ungdommen, hvilken Indflydelse det har paa de Unges hele Tankeretning, aandelige Udvikling og Virksomhed i Fremtiden. Det er dette, mener jeg, der har bidraget til, at det ærebe Medlem — som sad her i Folkethinget, om jeg ikke tager feil, dengang en tidligere Underviisningsminister ordnede den ældre Underviisningsplan, og som endog httrede Tvivl om, hvorvidt Ministeren havde været berettiget til saaledes egenmægtig at fastsætte denne Plan, uden at komme til den lovgivende Forsamling — ikke strax gjorde Krav paa, at vi her burde have Skoleplanen for, for at sikkre os imod en eenfaldig ministeriel Fremgangsmaade ved dens Affattelse. — Det staaer saaledes fast, at det ærebe Medlem nok vil have Landsfrihed, men kun i en bestemt Retning. Han vil egentlig slyde fra sig alle Spørgsmaal, der med Ret kan kaldes aandelige efter dette Ord almindelige Betydning i det danske Sprog.

Til denne lille Mobbemærkning mod det ærebe Medlem skal jeg indskrænke mig. Dog maa det være mig tilladt mod den høitærede